

Brassica 2009/2010

Brassica - to warzywa z wielowiekową historią

Brassica oleracea to roślina polimorficzna. Z niej przez stulecia wyhodowano kapustę głowiastą, włoską, kalarepę, brokuły i kalafior.

Brassica – łacińska nazwa kapusty wywodzi się ze słowa **bresic**, celtyckiej nazwy kapusty.

Jest to warzywo znane od bardzo dawnych czasów, z regionu Morza Śródziemnego i Azji Mniejszej.

Kapusta biała pojawiła się po roku 814 n.e. niemieckie kroniki odnotowują kapustę czerwoną już po 1150 roku, a w niemieckim herbarzu z 1543 roku opisano kapustę włoską.

Kapusty pojawiały się regularnie na holenderskich, włoskich i niemieckich obrazach XVI wieku.

Najstarsza zachowana informacja o kalafiorze pochodzi z VI wieku p.n.e. Do Hiszpanii sprowadzony został w XII wieku przez Arabów z Syrii. Następnie jego uprawa rozprzestrzeniła się na całą Europę. Metody uprawy udoskonalono po 1700 roku.

Brokuły także wywodzą się z basenu Morza Śródziemnego. Pliniusz opisywał je już w pierwszym stuleciu n.e. Do Francji brokuł został sprowadzony z Półwyspu Apenińskiego w 1560 roku przez Katarzynę Medycejską, a dalej do całej Europy

grafiki ze starodruku włoskiego dotyczące botaniki (1595 r.)

BRASSICA CAPITATA

BRASSICA CAULIFLORA.

Jetma F₁ – zawsze najwcześniejsza, ceniona i niezawodna.

W rejonie Polski Centralnej tradycją jest uprawa warzyw wczesnych zwanych nowalijkami. Niesłychanie ważną rolę pełnią tutaj uprawiane od pokoleń warzywa kapustne, a szczególnie wczesna kapusta.

Od wielu lat liderem w uprawie kapust wczesnych pod osłonami jest firma **Rijk Zwaan** – hodowca odmiany **Jetma F₁**. Wyhodowana została ona z myślą o najwcześniejszych terminach nasadzeń, a przede wszystkim do przyspieszonej uprawy w tunelach foliowych. Polecana na wszystkie rodzaje gleb zasobnych w wodę i składniki mineralne. Szybkie tempo wzrostu Jetmy oraz tworzenie główek na stosunkowo wysokim głębie, sprzyja zdrowotności i jest ogromną zaletą tej odmiany w produkcji towarowej. Ponadto świetnie znosząc niekorzystne warunki pogodowe a w szczególności wiosenne przymrozki zapewnia producentom stabilny, wysoki plon. W gospodarstwie Pana Mirosława Jaworskiego z Łęki k. Piątku stanowi ona podstawę nasadzeń wczesnych w tunelach. Na pytanie dlaczego tak jest, padło jedno proste stwierdzenie: *ponieważ nie ma wcześniejszej o tak dobrej jakości. Gospodarstwo moje, jak większość w rejonie, nie jest wielkoobszarowe dlatego do nasadzeń wybieramy najlepsze odmiany wcześniej sprawdzone w naszych warunkach uprawowych. Dla nas produkcja warzyw jest zamykaniem i lubimy mieć zawsze jak najlepszy towar na rynkach, dlatego też w szczególnie sposób cenimy tę odmianę.*

Jetma F₁ to nie tylko jakość, to także gwarancja stabilnego wyrównanego plonu połączonego z wyjątkowym wyglądem. Kompozycja jasnej barwy

rozety liściowej i kształt główki sprawiają wrażenie super nowalijki. Konsumenci cenią sobie jej soczysty żywo - zielony kolor. Główki w dojrzałości zbiorczej osiągają przeciętnie od 1,4 do 2,0 kg masy a po przekrojeniu jej zachwycają wysokim stopniem wypełnienia. Istotne w okresie wzrostu podaży jest to, że dojrzałe rośliny mogą pozostać w polu bez straty na jakości, zachowując tolerancję względem pęknięcia główek. **Jetma F₁** zachowuje kształt i formę, co wyraźnie wpływa korzystnie w handlu na jej prezentację w opakowaniach. Pytając producentów w rejonie dlaczego wybierają tę odmianę do nasadzeń w swych gospodarstwach, padają za każdym razem inne stwierdzenia i tak jak Pan Jaworski z Łęki mówi - *cenię ją za wczesność i jakość plonu*, inni jak Pan Błachowicz z Pokrzywnicy *dla mnie wyrównanie i doskonała prezencja w opakowaniach jest istotna*. Z kolei Pani Katarzyna Józwiak z Boguszyca ceni ją za wytrzymałość względem przymrozków wiosennych, gdzie jako jedna z nielicznych przetrwała je bez uszczerbku na kondycji roślin. Wybór odmiany Jetma F₁ do produkcji w gospodarstwach często to trafny strzał, zapewniający wysoką satysfakcję ekonomiczną produkcji.

Odmiana ta jest także standardem w uprawie tunelowej na południu Polski, szczególnie w rejonie podkrakowskim.

W segmencie kapust wczesnych szczególnie trudno jest wyhodować nową, dobrą odmianę, ponieważ musi ona łączyć w sobie wiele cennych cech użytkowych ważnych w handlu oraz produkcji. W hodowli nowych odmian Rijk Zwaan kieruje się oczekiwaniami producentów dotyczącymi kompozycji bardzo wielu cech użytkowych oraz odporności. Efektem takiego działania jest między innymi nowa bardzo obiecująca, wczesna odmiana kapusty głowiastej białej o symbolu GZG 30 - 228 F₁.

GZG 30 - 228 F₁

- wczesna nowość z Rijk Zwaan

Wczesna odmiana kapusty białej, polecana do uprawy przyspieszonej w tunelach foliowych i pod płaskimi przykryciami. Szybkie tempo wzrostu oraz zwijanie główek pozwala osiągać pożądany efekt wczesności, ale pełną dojrzałość zbiorczą rośliny uzyskują po około 60 dniach od wysadzenia. W ocenie ogrodników jest to odmiana bardzo wartościowa.

Po przeprowadzonych obserwacjach polowych, we wszystkich gospodarstwach zbierała pochlebne opinie ze względu na wygląd, wielkość i jakość wewnętrzną główek. Zainteresowanie budzi fakt, iż odmiana tworząc obszerne głowy nieustannie rośnie, wypełnia się od środka i nie pęka w okresie wegetacji oraz po uzyskaniu pełnej dojrzałości zbiorczej.

W gospodarstwie Państwa Jaworskich z Łęki k. Piątku testowano tę odmianę w uprawie tunelowej. Nasadzenia odbyły się w ostatnim tygodniu lutego, 8 - tygodniową rozsada w rzędy o rozstawie 45x45cm. Jak stwierdzili producenci od samego początku odmiana wyróżniała się silnym wigorem. Po upływie trzech tygodni od posadzenia całkowicie zakryła rzędy a od 45 dnia intensywnie wiązała główki, które można było wycinać już po 60 dniach od wysadzenia na miejsce stałe. Jak mówiła Pani Jaworska - *wchodząc do tunelu chciało się tylko zdjęcia robić tak zachwycała swym wyglądem, a przy zbiorze wręcz sam nóż ją wycinał.*

W opinii Państwa Jaworskich jako jedyna z odmian w gospodarstwie mogła pozostać w polu bez pęknięcia i pogorszenia jakości. Na pytanie, czy chcieliby uprawiać taką kapustę odpowiedź brzmiała - *tak*, mało tego *mogłaby stanowić główną pozycję wśród odmian w moim gospodarstwie* - dodali po krótkim zastanowieniu.

GZG 30 - 228 była testowana w wielu gospodarstwach w rejonie Piątku i Łęczycy. Wiosną 2006 z nasadzeń pod koniec marca w zagęszczeniu 5 szt/m² w zimnych tunelach foliowych już po 42 dniach od wysadzenia średnia masa główek wynosiła 850 gramów. Zbiory mogły trwać nawet do 80 dni od sadzenia.

Firma Rijk Zwaan poleca kapustę **GZG 30 - 228** do nasadzeń zaraz po odmianie Jetma F₁, natomiast przed odmianą Erma F₁.

Erma F₁ RZ

- Odmiana wczesna przeznaczona do uprawy na świeży rynek polecana do tuneli foliowych i pod Agryl
- Główki tworzy kuliste, zwarte odporne na pękanie o ciężarze 1,5 – 2,5 kg
- Okres wegetacji około 55 dni
- Zalecane sadzenie w rozstawie 40x40cm lub 50x30cm

Produkcja kapust średnio - wczesnych w Polsce cechuje się bardzo zmienną koniunkturą. Zmieniający się styl żywieniowy Polaków i pojawiające się nowe, bardzo atrakcyjne sezonowe warzywa i owoce skutecznie ograniczają popyt na kapustę i jej produkty latem. Dlatego, aby znaleźć swoje miejsce na rynku odmiany kapust i produkty z nich wytwarzane muszą być na prawdę rewelacyjne pod względem jakości i wyglądu i smaku.

Cilema F₁ - uniwersalna odmiana

Spośród wielu odmian na szczególną uwagę zasługuje **Cilema F₁**. Polecana ona jest do **uprawy wiosennej i letniej dla przetwórstwa jak i na świeży rynek**. Okres wegetacji 70 - 75 dni. Tworzy okrągłe, duże główki o przeciętnej masie 2 - 4 kg w zależności od gęstości sadzenia. Szybki wzrost oraz charakterystyczny rozłożysty pokrój roślin umożliwia uprawę jej na wszystkich rodzajach gleb.

Niezwykle wyrównana, daje wysoki stabilny plon. Posiadając cechę nieustannego wzrostu jest **odporna na pęknięcie**. Fakt ten został zauważony we wszystkich gospodarstwach uprawiających tę odmianę. Producenci chętnie sięgają po **Cilema F₁** gdyż odmiana **może pozostać w polu do końca dojrzałości zbiorczej**. W gospodarstwie Pana Mariusza Kuciapskiego z Leszczynka koło Kutna jest główną odmianą produkowaną na świeży rynek. Praktycznie bez ryzyka utraty plonu do ostatniej jest wycinana wprost z pola. Nabywcy przyzwyczajeni do jakości tej odmiany chętnie po nią sięgają, ponieważ doskonale prezentuje się w sprzedaży na sztuki.

Szerokie i cienkie liście, pod wpływem obróbki termicznej doskonale oddzielają się od siebie podnosząc wydajność przerobową kapusty. Ma to ogromne znaczenie w przetwórstwie przy produkcji gołąbków. W gospodarstwie Pana Wojciecha Ligowskiego ze Szpiegowa pod Dobrzyniem nad Wisłą od kilku lat uprawiana jest ta odmiana do produkcji gołąbków.

Cilema F₁ nadaje się również do produkcji surówek i do bezpośredniego spożycia ze względu na smak oraz

biały kolor krajanki. W gospodarstwie Pana Waldemara Wyrzykowskiego z Olesic pod Witonią zajmuje stałą pozycję wśród uprawianych tam odmian.

*Wymagania jakościowe stawiane przez odbiorców nieustannie wymuszają na producentach poszukiwanie nowych lepszych odmian, dlatego **Cilema F₁** znalazła się na liście odmian uprawianych w moim gospodarstwie – mówi Pan Waldemar.*

W gospodarstwie Pana Tomasza Piaseckiego ze Śmiłowic koło Kowala, **Cilema F₁** produkowana jest w sezonie letnim do zaopatrywania sieci handlowej Kaufland, w której liczni konsumenci sięgają właśnie po ten produkt. Pan Wojciech Szczepanowski dyrektor ds. zakupów w dziale Owoce, Warzywa, Kwiaty Kaufland Polska zauważa, iż „*Stoiska warzywne w naszej sieci mają przykuwać uwagę konsumentów.*

***Cilema F₁** na półkach sklepowych rewelacyjnie się prezentuje kusząc klientów swym wyglądem. Odznacza się przede wszystkim bardzo kształtnymi wyrównanymi główkami o charakterystycznym dla odmiany unerwieniu liści okrywowych, oraz tym, że długo utrzymuje zdrowy i świeży wygląd”.*

Wybierając odmianę kapusty białej do uprawy w okresie letnim warto zdecydować się na Cilema F₁. Produkcja jej zapewni Państwu wysoki, a przy tym doskonałej jakości plon. Ponadto w myśl hasła Seeds&Services proponujemy fachową konsultację oraz profesjonalne doradztwo na wszystkich etapach produkcji.

Jerzy Kuberski prezentuje Zuleimę F₁

Kapusta kwaszona z powodu swoich walorów zdrowotnościowych i wieloletniej tradycji jej produkcji stanowi w Polsce ważną pozycję naszego jadłospisu. Efektem tego jest znacząca powierzchnia uprawy kapusty białej przeznaczonej do kwaszenia.

Zuleima F₁ (30-250 F₁)

- warta uwagi nowość dla przetwórstwa

Kapusta kwaszona z powodu swoich walorów zdrowotnościowych i wieloletniej tradycji jej produkcji stanowi w Polsce ważną pozycję naszego jadłospisu. Efektem tego jest znacząca powierzchnia uprawy kapusty białej przeznaczonej do kwaszenia.

Jednak do uzyskania najwyższej jakości kapusty kwaszonej nie wystarczy posiadać sprawdzoną od lat technologię jej produkcji, która często w wielu kwaszarniach objęta jest tajemnicą, ale również wysokiej jakości surowiec do jej produkcji. Odmiany uprawiane z przeznaczeniem do kwaszenia powinny charakteryzować się cechami satysfakcjonującymi zarówno firmę przetwórczą jak i producenta kapusty, a połączenie wielu pozytywnych cech nie jest rzeczą łatwą jednak nie niemożliwą.

Firma Rijk Zwaan wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów od kilkunastu lat hoduje odmiany kapust dobrze rosnące w polskim klimacie, a praktyczne sprawdzenie ich przydatności przed wprowadzeniem ich do obrotu jest procesem długim i kosztownym. Przykładem takiego działania jest wprowadzanie na rynek nowej odmiany kapusty Zuleima F₁, która była sprawdzana w wielu polskich gospodarstwach pod względem przydatności do produkcji na polu i jej dalszego kwaszenia. Kilkuletnie obserwacje

doprowadziły do wyselekcjonowania odmiany o bardzo wysokim potencjale plonotwórczym, silnym wigorze, niespotykanym wyrównaniu oraz odporności na pęknięcie. Spośród wielu ogrodników uprawiających kapustę „kwaszeniową” mogli się o tym przekonać również Panowie Jerzy i Jacek Kuberscy z Babic Starych k. Ożarowa Mazowieckiego, których gospodarstwo specjalizuje się w uprawie kapusty. Od trzech sezonów Zuleima F₁ uprawiana była na zbiór w połowie października i zawsze wyglądała lepiej od standardu. Główki ważyły pomiędzy 5 a 6 kg, co przy zagęszczeniu 22.000 roślin pozwoliłoby uzyskać plon powyżej 100 ton/ha. Silne ulistnienie minimalizowało problemy z chwastami i ograniczało parowanie wody z gleby, a bardzo cienkie liście z powodzeniem pozwoliły sprzedać surowiec do zakładu przetwórczego. Szczególnie jesienią 2006 roku Zuleima F₁ odznaczyła się lepszą stabilnością na polu niż inne odmiany, których główki bardzo szybko zaczęły pękać. Zuleima F₁ nawet po 150 dniach od posadzenia nie wykazywała objawów przejrzalności mimo 130 dniowego okresu wegetacji, a jej główki stanowiły wysokiej jakości surowiec do kwaszenia.

Odmiana Zuleima F₁ od wiosny 2008 została wprowadzona przez Rijk Zwaan do komercyjnej sprzedaży w segmencie kapusty przemysłowej do jesienno-kwaśnego kwaszenia jak i produkcji świeżych surowców.

Bogdan Pawłowski z lewej i Cristian Spangenberg (Rijk Zwaan) na polu z Ancomą F₁

Ancoma F₁ - zdobyła wielu zwolenników, również w Polsce

Każdy szanujący się producent kapusty kwaszonej dobrze wie, że wiele elementów ma wpływ na jakość kwaszonki. Obok właściwej agrotechniki jak np. wyważony poziom nawożenia plantacji kapusty azotem i okres jego dostarczenia roślinom niemniej ważne są cechy jakościowe odmiany, której główki przeznaczone są do kwaszenia.

Firma Rijk Zwaan od sześciu lat poleca ogrodnikom i firmom uprawiającym kapusty dla przemysłu odmianę **Ancoma F₁**, która wydaje się być idealna do produkcji kapusty kwaszonej i świeżych surówek. Może być ona również sprzedawana na świeży rynek w segmencie kapust o dużych główkach.

O wszystkich zaletach **Ancoma F₁** miał okazję przekonać się Pan Bogdan Pawłowski z miejscowości Budy Sienickie koło Nasielska, którego rodzinne gospodarstwo posiada wieloletnią tradycję w uprawie kapusty i produkcji kwaszonek. Obok innych gatunków warzyw kapusta biała uprawiana jest na powierzchni około 25 hektarów, a **Ancoma F₁** stanowiła w roku 2007 ponad 50% całej powierzchni. Pan Bogdan Pawłowski jako jeden z pierwszych ogrodników zdecydował się na uprawę **Ancoma F₁** przed kilkoma laty i sukcesywnie zwiększał udział tej odmiany w swojej strukturze nasadzeń. Powodem tego było wysokie plonowanie odmiany w poszczególnych latach, zarówno tych z mniejszą jak i większą ilością opadów. Silny system korzeniowy i ulistnienie pozwalają ograniczyć w lata suche ilość nawodnień, jakość wnętrza pozwala uzyskać najwyższej jakości produkt.

W gospodarstwie Państwa Pawłowskich

część Ancomy przechowywana jest w zwykłej przechowalni i ta jako pierwsza zużywana jest do zakwaszenia. Druga natomiast część przechowywana w chłodniach używana jest do przerobu od połowy marca. Szczególną uwagę zwraca się jednak w gospodarstwie na określenie optymalnego terminu zbioru, aby główki zbyt przejrzałe nie były wkładane do chłodni. Może to być przyczyną ich gorszego przechowywania się.

”Odmiana ta ma cienkie liście i daje ciekłą krajankę, po krótkim przechowaniu jest już biała i bardzo dobrze się kvasi” – podkreśla Bogdan Pawłowski. Cała produkcja własna jest kwaszona we własnej kwaszarni, dlatego zwraca się w tym przypadku szczególną uwagę na jakość surowca używanego do kwaszenia. Jakość kapusty kwaszonej jest w tym przypadku najwyższa i nie zmienia się w ciągu całego roku, do czego przyzwyczaili się wszyscy odbiorcy hurtowi kwaszarni. Jednolita jakość towaru gotowego możliwa jest również dzięki temu, iż **Ancoma F₁** przetwarzana jest w gospodarstwie od końca listopada do początku maja. Pozwala na to jej dobry potencjał przechowalniczy. Już po miesięcznym przechowywaniu zewnętrzne liście bieleją i pozwalają wziąć odmianę do przerobu. Tylko produkcja

najwyższej jakości kapusty pozwoli gospodarstwu na funkcjonowanie bardzo konkurencyjnym rynku.

Takie odmiany jak **Ancoma F₁** ułatwiają nam osiągnąć ten cel. Życzylibyśmy sobie posiadać w produkcji na polu jak i przerobie jeszcze więcej tak wartościowych odmian jak **Ancoma F₁**. Tak podsumował rozmowę z pracownikiem Rijk Zwaan Polska – Wojciechem Wasiakiem Pan Bogdan Pawłowski.

Gotowy produkt z Ancomy F₁

Robert Pawłowski przed przechowalnią

Storema F₁ – zielone główki do czerwca.

Nazwa kapusty odmiany Storema pochodzi od angielskiego słowa „storage” czyli przechowywanie. Kapusta Storema dzięki swoim właściwościom przechowalniczym przeznaczona jest do najdłuższego przechowywania.

W rejonie Pawłowic koło Lipska skoncentrowana jest bardzo duża ilość gospodarstw ogrodniczych zajmujących się uprawą kapusty. Szacunkowa ilość kapusty zbieranej w tym regionie to ok. 5 - 6 tys ton. Spośród różnego rodzaju kapust, uprawianych w tym rejonie, największy procent stanowi kapusta tzw. zimowa do najdłuższego przechowywania. Niestety problemem i bolączką większości producentów w tym regionie jest baza przechowalnicza. Zebrana kapusta przechowywana jest w bardzo różnych warunkach i dlatego istotne znaczenie ma właściwy dobór odmiany. Producenci decydując o wyborze odmiany do uprawy, biorą pod uwagę plenność jak również jej

właściwości przechowalnicze. W mijającym sezonie w wielu gospodarstwach przy zakupie nasion wybór padł właśnie na odmianę Storema.

W opinii Artura Drzymały z miejscowości Sadek, odmiana ta bardzo dobrze przechowuje się do czerwca, a dodatkowo nie traci swych właściwości, natomiast liście pozostają zielone. Producenci zwracają również uwagę, na inne walory tej odmiany. Średnia masa główki wynosi ok. 2,5 - 4 kg, dzięki czemu Storema jest pożądana przez odbiorców z sieci supermarketów jak również liczne grono firm specjalizujących się w eksporcie do krajów Europy środkowej, wschodniej i zachodniej.

Główka kapusty odmiany Storema swoim kształtem przypomina balon, natomiast zbita wewnętrzna struktura oraz charakterystyczny nalot woskowy na zewnątrz zapewnia długotrwałe przechowywanie i małą utratę masy podczas tego okresu.

Prowadząc rozmowy z producentami z rejonu Pawłowic dość częstym problemem, na który zwracają uwagę jest zdrowotność kapusty zarówno w trakcie uprawy, a w szczególności podczas i po przechowywaniu. Odmiana Storema zapewnia doskonałą zdrowotność główek, było to szczególnie widoczne w sezonie 2006/2007, gdy niekorzystne warunki uprawowe oraz klimatyczne w trakcie zbiorów znacznie odbiły się na jakości i zdrowotności przechowywanej kapusty. W przypadku Storemy ubytki spowodowane chorobami przechowalniczymi były znikome.

GZG 30 - 256 F₁ - znaczy duża główka i długie przechowywanie

W polskich gospodarstwach przeważa tradycja uprawy zimowych odmian kapusty o dużych główkach przeznaczonych do przechowywania. Wynika to z faktu uprawy kapusty bez wcześniejszej wiedzy o jej kanale zbytu i przeznaczeniu. Wiele polskich gospodarstw od lat prowadzi tego typu produkcję sprawdzając przy tym wiele odmian i dobierając najbardziej odpowiednie do swoich warunków glebowych i technicznego wyposażenia budynków przeznaczonych do przechowywania.

Jednym z takich przykładów jest gospodarstwo Pana Jana Majewskiego z Babic Starych koło Ożarowa, gdzie od wielu lat istnieje tradycja uprawy kapusty do przechowywania. W ciągu ostatnich dwóch sezonów Pan Majewski przeprowadzał dla firmy Rijk Zwaan doświadczenia z zimowymi odmianami kapust, gdzie na polu porównywano i sprawdzano wiele parametrów jakościowych jak i plon z poszczególnych odmian.

Kolejnym etapem oceny odmian była ich kontrola po długim przechowywaniu w chłodni wiosną. Efektem doświadczeń porównawczych jest znalezienie bardzo ciekawej odmiany **GZG 30 - 256 F₁**. Okazał się on najbardziej interesujący z porównywanych pomiędzy sobą odmian. W roku 2007 z późnego nasadzenia dnia 6 czerwca w zagęszczeniu 67x50 cm główki **GZG 30 - 256 F₁** ważyły średnio

3 kg, a w momencie zbioru ich waga przekraczała 4 kg. Warto przy tym podkreślić brak porażenia przez wciornastki, choroby grzybowe jak i duże wyrównanie masy zebranej z pola. Również w sezonie 2006/2007 **GZG 30 - 256 F₁** testowana była w gospodarstwie pana Jana Majewskiego. Wynikiem tego jest stwierdzenie wysokiej przydatności tej odmiany do długiego przechowywania jak również łatwość w przygotowaniu do sprzedaży polegająca na konieczności usunięcia tylko 2 do 3 liści okrywających główkę jak i łatwym ich odchodzeniu.

Według Jana Majewskiego jest to szczególnie ważne w czasie kiedy brak rąk do pracy często

uniemożliwia szybkie przygotowanie towaru do sprzedaży, a czasami nawet eliminuje produkcję z gospodarstwa.

W kwietniu 2007 główki **GZG 30 - 256 F₁** po wyjęciu z chłodni i „wyczyszczeniu” posiadały ładny zielony kolor co pozwoliło producentowi sprzedać je po atrakcyjnej cenie z przeznaczeniem na świeży rynek, a niewielka ilość odpadów zminimalizowała straty podnosząc tym samym rentowność produkcji.

Wiosną 2008 i kolejnych latach zachęcamy do spróbowania **GZG 30 - 256 F₁** we wszystkich gospodarstwach uprawiających ten typ kapusty.

Nowość Morama RZ

w suszarni warzyw Jaworski

W Polsce istnieje długoletnia tradycja suszenia warzyw. W ostatnich latach znacząco powiększyło się wiele suszarni warzyw, a ich wysokojakościowe susze stały się bardzo popularne w Europie jak i w całym świecie. Jedną z największych polskich suszarni znajduje się w Dobrym Mieście, w północno-wschodniej Polsce. Powstała ona już w 1984 roku jako rodzinna firma Państwa Jaworskich. Suszy się tam różne gatunki warzyw jak marchew, cebula, czerwone buraczki i pasternak. Od kilku lat paleta produktów została również rozszerzona o suszoną kapustę, której susz jak i innych warzyw posiada międzynarodowe normy HACCP i ISO 9001.

W roku 2005 firma Rijk Zwaan umieściła w produkcji na cele suszarnicze testową odmianę 29 - 400 RZ na powierzchni 0,5 hektara, aby zbadać jej przemysłową przydatność. Z terminu sadzenia na początku maja i uzyskania dojrzałości zbiorczej na początku września suszarnia Jaworski mogła dokładnie zbierać, ususzyć i przeanalizować we własnym laboratorium końcową jakość suszu.

Okazało się, że 29 - 400 RZ uzyskuje znacząco wyższą zawartość suchej masy, że 100 kg świeżej masy - 10 kg, a wynik ten przewyższał o 20 - 30% dotychczasowy standard!

„Koszty suszenia jak i nakład energetyczny są dla nas bardzo ważne ponieważ decyduje to o rentowności i naszej dalszej egzystencji na rynku. Im więcej suchej masy posiada odmiana, tym lepsza jest dla nas”, powiedział dyrektor w suszarni Jaworski – Jacek Ćwiek. Dodatkowo oprócz wysokiej wydajności 29 - 400 RZ odznaczała się ważnymi cechami jakościowymi po wysuszeniu jak : biały kolor suszu, intensywny aromat.

W międzyczasie firma Rijk Zwaan wprowadziła z dużym sukcesem nowość 29 - 400RZ pod nazwą Morama F₁ na wiele europejskich rynków. Teraz w suszarni Jaworski suszy się Moramę F₁ jako odmianę standardową już od 2 lat i sprzedaje susz z niej wyprodukowany jako wysoko jakościowy produkt na rynki całego świata.

Szczególnie optymistycznie brzmią słowa o wysokiej przydatności Moramy F₁ do uprawy: bardzo silny system korzeniowy i niewielka podatność odmiany na choroby grzybowe i szkodniki (szczególnie wciornastka). Dlatego gospodarstwa dostarczające kapustę w umowach kontraktacyjnych do suszarni mogą uprawiając Moramę F₁ uzyskać wysokie i pewne plony. Plony przewyższające 100 ton z 1 hektara nie należą do rzadkości przy zalecanej gęstości sadzenia 28.000 roślin / ha.

Sławomir Łuczak na polu z Regumą F₁

Każda dobra odmiana powinna spełniać oczekiwania zarówno ogrodnika jak i firm zajmujących się wprowadzaniem towaru do obrotu detalicznego. Na krajowym rynku w przeciwieństwie do kapust białych w segmencie kapust czerwonych w handlu preferowane są główki o masie od 1,5 do 2,5 kg charakteryzujące się intensywnie czerwonym zabarwieniem liści.

Reguma F₁ - od czterech lat spełnia oczekiwania ogrodników i sieci supermarketów

Takimi cechami charakteryzuje się **Reguma F₁**, która z powodzeniem uprawiana jest od czterech lat w wielu polskich gospodarstwach. Jest ona zimową odmianą kapusty o owalnych główkach, niespotykanym krwistoczerwonym zabarwieniu liści. Okres wegetacji **Regumy F₁** wynosi około 140 dni, a bardzo dobre właściwości przechowalnicze pozwalają ogrodnikom sprzedawać kapustę od jesieni do połowy czerwca.

Jednym z takich gospodarstw jest gospodarstwo ogrodnicze Państwa Elżbiety i Sławomira Łuczaków z Piaseczna koło Warszawy, gdzie **Reguma F₁** uprawiana jest od czterech lat z przeznaczeniem na zaopatrzenie świeżego rynku, a konkretnie sieci supermarketów Auchan. Gospodarstwo Państwa Łuczak posiada gleby IV klasy bonitacyjnej, a mimo tego np. jesienią 2007 płon przekroczył 50 ton z 1 hektara i był o 20% wyższy od konkurencyjnej odmiany uprawianej obok w niewielkiej próbnej ilości. Produkowana we własnym

zakresie rwna rozsada posadzona była 20 maja w rozstawie 65x56 cm, co po odliczeniu miejsc na uwrocia dało realne zagęszczenie ok. 30 tysięcy szt/ha. Według Pana Sławomira Łuczaka **Reguma F₁** jest idealną odmianą ze względu na silne ulistnienie, które bardzo ogranicza wyrastanie chwastów i zapobiega parowaniu wody, co jest szczególnie istotne na glebach lżejszych. Dodatkowo bardzo dobrze przechowuje się nawet w zwykłej przechowalni co pozwala pokryć zapotrzebowanie odbiorcy od momentu jesiennej zbioru do połowy czerwca. Jej wysoka odporność w stosunku do chorób pochodzenia grzybowego ogranicza koszty związane z ochroną chemiczną, a bardzo dobra jakość główek spełnia oczekiwania odbiorców hurtowych.

Firma Rijk Zwaan poleca **Regumę F₁** wszystkim ogrodnikom i firmom uprawiającym kapustę czerwoną z myślą o sprzedaży na świeżym rynku i długim przechowywaniu.

Futurima F₁

- gwarantem jakości i wydajności w uprawie dla przemysłu

Obecnie w Polsce w porównaniu do lat 80 - tych znacznie zmalało spożycie, a co za tym idzie powierzchnia produkcji czerwonej kapusty. Kapusta czerwona nie znajduje się również na liście najważniejszych warzyw uprawianych w polskich gospodarstwach, a stanowi jedynie dodatek do innych gatunków będących podstawą produkcji.

Są jednak gospodarstwa/firmy zajmujące się wielkotowarową produkcją czerwonej kapusty na dużych powierzchniach przy wykorzystaniu najnowocześniejszych dostępnych środków technicznych.

Jedną z takich firm jest Gospodarstwo Rolne Dawtona

znajdujące się w Lesznie koło Błonia. Gospodarstwo jest częścią firmy Dawtona Sp. z o.o. znajdującej się w Błoniu. W Leszkowskim gospodarstwie liczącym sobie ponad 1000 ha obok kukurydzy cukrowej, zielonego groszku od 2004 roku na powierzchni około 50 hektarów uprawiana jest kapusta

Maszynowy zbiór Futurimy F₁

czerwona na potrzeby własne zakładu w Błoniu. W Lesznie kapusta uprawiana jest z siewu wprost do gruntu co praktykuje większość zachodnio-europejskich firm uprawiających kapustę na potrzeby przetwórcze. Nasiona wysiewane są z reguły pomiędzy 20, a 30 kwietnia na dobrze przygotowane stanowisko w ilości ok. 40 tysięcy sztuk na hektar. Zbiory kombajnem do kapusty rozpoczynają się z reguły około 10 września trwają do 10 listopada przy czym dziennie zbiera się ok. 1 ha.

W ciągu czterech lat uprawiano w Lesznie wiele odmian i tylko niektóre sprawdziły się. Jest to wynikiem specyfiki produkcji. Zapytany o cechy jakie powinna spełniać dla Dawtony
dobra odmiana kierujący
gospodarstwem

w Lesznie dyr. Jan Wróblewski zwraca szczególną uwagę na:

- Możliwość uzyskania wysokiego plonu (szczególnie ważne dla przemysłu)
- Silny system korzeniowy zapobiegający przewracaniu się dużych główek co mocno ułatwia zbiór maszynowy i powoduje, że rośliny dobrze dają sobie radę ze stresem wodnym
- Silne ulistnienie (zapobiega wysychaniu powierzchni gleby, a w późniejszym okresie ogranicza występowanie chwastów)
- Brak wrażliwości na wewnętrzny tip - burn (wielkotowarowa produkcja przemysłowa nie akceptuje główek z jakimikolwiek wadami wewnętrznymi)

Takimi właśnie cechami charakteryzuje się Futurima F₁, która jeszcze w 2005 roku uprawiana była w Lesznie tylko w próbie, a w 2006 roku uwzględniona jako jedna z kilku bazowych odmian wziętych do produkcji.

Towarowa uprawa Futurimy F₁ pozwoliła dyr. Wróblewskiemu na lepsze jej poznanie, a dokładne wyliczenia pokazały, iż dała w 2006 roku najwyższy plon ze wszystkich uprawianych odmian (powyżej 70 ton/ha). Również od strony technologicznej w zakładzie w Błoni po termicznej obróbce zachowała bardzo dobrą intensywnie czerwoną barwę. Szkoda, że 140 dniowy okres wegetacji nie pozwala zbierać jej wcześniej - rosło by jej wówczas jeszcze więcej.

Futurima F₁ pozwala firmie Dawtona wyprodukować wysokojakościowe produkty gotowe przy jednoczesnym spełnieniu wszystkich oczekiwań uprawowych.

Kapusty

odmiana	zagęszczenie (szt./ha)	przybliżony okres wegetacji (dni)	ciężar główki (kg)	przeznaczenie		
				świeży rynek	przetwórstwo	przechowywanie
kapusta biała						
Jetma F ₁	50 - 67 000	50	do 2	++		
30 - 228 F ₁	50 - 60 000	55	do 2,5	++		
Erma F ₁	50 - 62 000	60	do 2,5	++		
Cilema F ₁	28 - 40 000	70	1,5 - 3,5	++	+	
Manama F ₁	21 - 24 000	110	4 - 8	+	++	
Selma F ₁	21 - 28 000	130	5 - 8	+	++	
Zuleima F ₁ (30 - 250 F ₁)	21 - 28 000	135	4 - 8		++	
Oklahoma F ₁	21 - 28 000	140	5 - 8		++	
Ancoma F ₁	27 - 32 000	140	3 - 5	++	++	+
Storema	30 - 35 000	150	2,5 - 4,0	++	+	++
30 - 256 F ₁	27 - 35 000	140	3 - 5	++		++
Kalorama F ₁	35 - 60 000	150	1 - 3	++		++
kapusta włoska						
Salima F ₁	40 - 60 000	70	1 - 2	++		
Morama F ₁	26 - 30 000	100	2 - 4	+	++	
kapusta czerwona						
Redma F ₁	40 - 50 000	80 - 100	1 - 2,5	++		
Rodima F ₁	25 - 35 000	150	1 - 3	+	++	++
Futurima F ₁	22 - 28 000	140	2,0 - 5,0		++	+
Reguma F ₁	29 - 35 000	150	1 - 3	++		++

+ przydatność

++ wysoka przydatność

*W związku z rosnącym zainteresowaniem uprawą kalafiora na świeży rynek w wielu gospodarstwach na terenie Polski testowano różne odmiany. Celem było określenie, która z odmian wykaże się najlepszą przydatnością do uprawy w lokalnych warunkach. Wśród grupy uprawianych odmian na początku listy znalazł się **Dexter F₁** polecany na świeży rynek a także do przetwórstwa.*

Dexter F₁ - najlepszy na upalne dni

W roku 2007 niektóre zakłady przetwórcze zlokalizowane na zamojszczyźnie rozpoczynały skup różyczek kalafiorowych już na początku sierpnia. W tym okresie z reguły występują bardzo wysokie temperatury co na plantacjach nie nawadnianych może doprowadzić do utraty części, a skrajnych warunkach nawet całości plonu.

Dexter F₁ cechujący się silnie rozbudowanym systemem korzeniowym oraz obfitą masą liściową zaskoczył producentów wielkością plonu. Pomimo temperatur dochodzących do 30°C bujny liść bardzo szczelnie osłaniał różę przed słońcem, co w efekcie nie powodując przebarwień dało wysokiej jakości różyczki. Warto podkreślić ogromną zaletę odmiany **Dexter F₁** jaką jest tworzenie równych wielkością i wagą róż. To skłoniło wielu producentów do sprzedaży części wysokiej jakości plonu odbiorcom zaopatrującym świeży rynek. Średnia masa kopułowatych róż odmiany Dexter F₁ wahała się od 1,8-2,2 kg, co stanowi ogromną zaletę w przypadku zbioru i pakowania róż do skrzynek, szczególnie gdy odbiorca jest bardzo wymagający.

Lato i jesień należy do **Dextera F₁**!

W rejonie nadwiślańskim w miejscowości Łęka od lat prawie każdy gospodarz uprawia kalafiory na zaopatrzenie świeżego

rynku lub dla potrzeb pobliskich chłodni. Na madach w gospodarstwie Państwa Sawickich był on zbierany w okresie od połowy września, gdy inne od lat znane odmiany nie zaczęły jeszcze wiązać róż. W tym czasie kalafior był bardzo poszukiwanym warzywem do mrożenia co można było odczuć po relatywnie wysokich cenach sprzedaży. „**Dexter F₁** to odmiana która najlepiej ze wszystkich wyszła w tym sezonie, a poza tym ma bardzo ładną, symetryczną budowę róży ułatwiającą różyczkowanie” podkreślają producenci.

Bardzo ważną cechą **Dextera F₁** jest długość jego okresu wegetacji silnie uzależniona od terminu sadzenia. Planując termin zbioru należy wziąć pod uwagę fakt, iż wcześniej sadzony tj. 20-30 maja możemy zacząć zbiór w pierwszej połowie sierpnia, natomiast sadzony po 20 czerwca wydłuży swój okres wegetacji nawet do 100 dni.

Zakłady przetwórcze do których dostarczany był **Dexter F₁**, zwróciły uwagę na jednorodność surowca oraz na doskonały wygląd struktury różyczek. Jakość kalafiora nie podlegała przeklasyfikowaniu dając satysfakcję nie tylko finansową producentowi ale również przetwórcom. **Dexter F₁** jest uważany za jedną z najbardziej przyszłościowych odmian w zamrażalnictwie.

Casper F₁ – niezawodny w przetwórstwie i na świeżym rynku

Casper F₁ – niezawodny w przetwórstwie i na świeżym rynku

Na lubelszczyźnie od wielu lat kalafior umacniał swoją pozycję w uprawie warzyw osiągając poziom produkcji rzędu 3 tys. ha. Ze względu na ciągle rosnące wymagania zarówno ze strony zakładów

przemysłowych jak i indywidualnych odbiorców producentów skłaniano do poszukiwania coraz lepszych odmian kalafiora. Szczególną uwagę zwracano na przydatność każdej z nich do lokalnych warunków klimatycznych i glebowych. Najistotniejszymi cechami kalafiora, które miały wpływ na decyzję o wyborze jest oczywiście *jakość róży* - czyli jej

barwa oraz kształt. Przy odpowiednio zastosowanym nawożeniu można było oczekiwać *wysokiego plonu*.

Dlaczego Casper F₁?

Jedną z odmian, których zalety są bliskie ideału jest **Casper F₁**. W trakcie wielu lat uprawy na różnych pod względem żyzności

polach okazało się, że **Casper F₁** jest odmianą uniwersalną sprawdzającą się w każdych warunkach. Warto podkreślić, iż długość okresu wegetacji z tradycyjnego terminu sadzenia dla tej odmiany nie ulegała zmianie, a jakość róż uznawana była za najwyższą co potwierdza Pan Aleksander Zdybel uprawiający różne odmiany kalafiorów na potrzeby pobliskiej zamrażalni. Jest to szczególnie ważna cecha w przypadku gospodarstw gdzie, przygotowanie kalafiora do sprzedaży opiera się na pracy najbliższej rodziny. **Casper F₁** przewyższał inne odmiany silnie rosnącymi roślinami o gęstym, wyniosłym ulistnieniu co sprawiło, że *szczelnie okryte róże cechował idealnie biały kolor*.

Casper F₁ na niepogodę !

Na przełomie ostatnich lat zmienność pogodowa w okresie letnim była ekstremalnie duża : od chłodu i intensywnych opadów deszczu do suszy i upałów przekraczających często temp. 30°C. W takich warunkach tylko odmiany o silnym i głębokim systemie korzeniowym mają szansę przetrwać dając

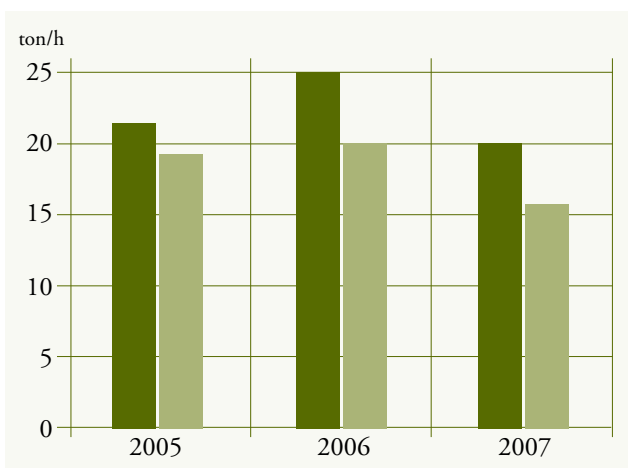
wysokie plony. W gospodarstwie Pana A. Zdybła średni plon z odmiany **Casper F₁** z ostatnich kilku lat przekroczył 20 ton/ ha. Zróżnicowane warunki pogodowe miały również wpływ na podkreślenie doskonałej zdrowotności roślin tej odmiany. Znalazło to odzwierciedlenie w ograniczeniu kosztów. W celu osiągnięcia pełnej satysfakcji finansowej z uprawy odmiany Casper F₁ niezwykle ważne jest zastosowanie odpowiedniej ilości i jakości nawozów w najlepszym terminie. Oto przykład dotyczący rodzaju i ilości wysiewanych nawozów

Nazwa	Ilość kg/ha
Mocznik	450
Fosforan amonu	350
Siarczan potasu	400
Wapno tlenkowo-magnezowe	750

Należy zawsze pamiętać o przeprowadzeniu laboratoryjnego badania gleby celem określenia odpowiedniej dawki nawozowej dla pola, na którym będzie uprawiany kalafior. Niedobór składnika jest równie niekorzystny jak jego nadmiar!

Casper F₁ co roku uprawiany jest na większej powierzchni i znajduje wielu nowych zwolenników. Jakość różyczek dostarczanych do zakładów przetwórczych jest zawsze wysoko klasyfikowana, a dostawy surowca można zaplanować bez zbędnych spiętrzeń.

Również odbiorcy indywidualni docenili odmianę **Casper F₁** szczególnie za kształtne i bardzo wyrównane róże doskonale prezentujące się w skrzynkach. **Casper F₁** jest odmianą, która pozostawiona w polu przez długi okres czasu zachowuje wysoką jakość róży nie tracąc świeżego wyglądu.

■ Casper ■ pozostałe

Kolejną propozycją firmy Rijk Zwaan jest odmiana **Ceveline F₁** od wielu lat uprawiana na zbiór późnoletni i jesienny. Budzi ona ogromne zainteresowanie u producentów kalafiora dla potrzeb zamrażalnictwa, jak również konsumentów świeżych warzyw.

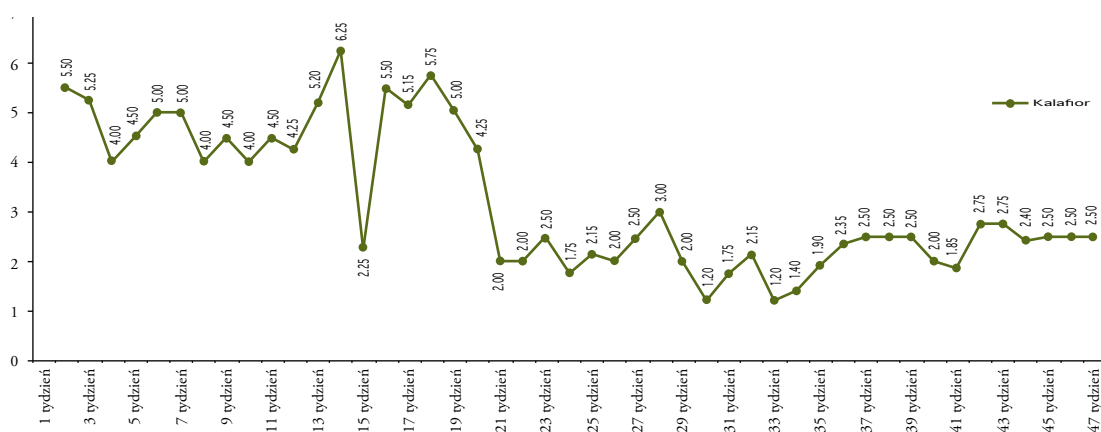
Ceveline F₁ – duże i piękne róże!

W Polsce, gdzie kalafior uprawiany jest na powierzchni ponad 8 tys. ha duży udział stanowią odmiany przeznaczone do mrożenia. Jedną z czołowych odmian doskonale sprawdzających się w gospodarstwach rodzinnych jest **Ceveline F₁**. Odmiana ta cechuje się stabilnym 95 dniowym okresem wegetacji, który nie ulega zmianie powodowanej warunkami pogodowymi. Ta cecha pozwala na dosyć precyzyjne określenie terminu zbioru oraz zaplanowanie możliwości przygotowania surowca w oparciu o dyspozycję siły roboczej. W większości gospodarstw uprawiających kalafior dla przemysłu surowiec przygotowywany jest ręcznie przez domowników. W okolicach Lublina

Ceveline F₁ jest uprawiany na wielu plantacjach i w sezonie 2007 sadzony po 20 czerwca był zbierany od 12 października do połowy listopada. Łączny plon z 1 ha przekraczał 22 tony. Dzięki silnemu systemowi korzeniowemu rośliny wytwarzają obfite, bujne ulistnienie, które sprzyja dokładnemu samookryciu róż. Z ciężkich i białych róż uzyskiwany jest wysokiej jakości surowiec bez zawartości kruszu. Po wyróżnieniu największą ilość stanowią różyczki znajdujące się w przedziale 20-60 mm. Zdaniem producentów jest to najbardziej poszukiwany i ceniony kalibraz kalafiora.

Na południu Polski gdzie uprawia się największe ilości kalafiora na świeży rynek już 5 lat temu przekonano się o wysokich walorach **Ceveline F₁**. Kalafior uprawiany w regionie Krakowa trafia na lokalne rynki oraz w znacznym stopniu jest eksportowany. **Ceveline F₁** jest odmianą, która zaspokoi potrzeby nawet najbardziej wymagających odbiorców.

Wykres przebiegu cen kalafiora na świeżym rynku w roku 2007.

Chambord RZ

– na lato i nie tylko...

Kalafior **Chambord RZ** został wyhodowany w technologii CMS, długość okresu wegetacji 70-80 dni, nadaje się do wysiewu od początku kwietnia. Charakteryzuje się dużym wigorem roślin, sztywnymi oraz mocnymi liśćmi. W okresie dojrzałości zbiorczej doskonałym okryciem zbitej i ciężkiej śnieżnobiałej róży. Odmiana jako jedna z niewielu nie wykazuje tendencji do omszenia róż oraz ich przebarwienia. Odporna na zmienne warunki klimatyczne i glebowe, udaje się na różnych typach gleb.

Chambord RZ to odmiana nadająca się zarówno do produkcji na świeży rynek, jak i dla przetwórstwa. Uznanie u producentów odmiana zyskała poprzez niezawodność w plonowaniu oraz niespotykanemu wyrównaniu róż. Idealny kształt i śnieżnobiała róża wyróżnia odmianę w skrzynkach pozwala często producentom uzyskiwać godziwą zapłatę za trud produkcji w okresie lata.

Chambord RZ po raz pierwszy na skalę produkcyjną był testowany w roku 2005 i od razu zyskał sobie wielu zwolenników również poza granicami naszego kraju m. in. w Niemczech, Holandii i Belgii.

Pan Jausz Błaszczuk ze Sług oraz Pani Katarzyna Jóźwiak z Boguszyca koło Piątku oraz wielu innych producentów z rejonu Polski Centralnej od kilku sezonów zajmują się produkcją kalafiora z przeznaczeniem na świeży rynek i nie mają kłopotu ze sprzedażą tej odmiany. Podczas pierwszych prób z odmianą w 2005 roku zauważyli, że odmiana pod względem jakości i wyrównania nie ma sobie równych. Potwierdzały to również doświadczenia i produkcje w innych rejonach kraju. Między innymi Pani Katarzyna Domaszewicz z miejscowości Dębowiec na Kujawach, która zdecydowała się w kolejnych latach na zwiększenie areálu uprawy odmiany **Chambord RZ** traktując ją jako główną odmianę. Początkowo uprawiano **Chambord RZ** na niewielkich powierzchniach, ale szybko producenci przekonali się, że nie ma ona sobie równych. We wszystkich rejonach Polski odmiana **Chambord RZ** sadzona jest na zbiór od połowy lipca do połowy września z kilku terminów nasadzeń. Preferowane zagęszczenie dla odmiany:

- w produkcji na świeży rynek w granicach 30-32 tys. sztuk/ha
- z przeznaczeniem dla przetwórstwa obsada nie powinna przekraczać 25 tys. sztuk/ha

Tak prowadzona uprawa zapewni producentom wysoki plon oraz różyczki o doskonałej jakości w pełni przydatne do zamrażalnictwa.

Kilkuletnie doświadczenie w produkcji kalafiora stawia odmianę **Chambord RZ** na najwyższym miejscu pod względem terminowości dojrzwania i gotowości plantacji do cięcia. **Chambord RZ** z każdego terminu cięcia „trzymał się” okresu wegetacji i w ok. 80 dni do zbioru było gotowe 90%

*Od kilku lat odmiana **Chambord RZ** uprawiana jest przez wielu producentów kalafiora w całej Polsce, poczynając od północnych krańców naszego kraju kończąc na południu. Ekstremalnie suchy rok 2006 i chłodny, wilgotny 2007 potwierdziły niezawodność tej odmiany.*

plantacji. Praktycznie dwa cięcia umożliwiały zbiór kalafiora z pola.

Ta cecha okazała się wielką zaletą **Chamborda RZ** w produkcji na świeży rynek a przede wszystkim podczas dostaw do Regionalnego Centrum Dystrybucji sieci Kaufland w Bydgoszczy. Pozwoliła ona sprzedać w określonym czasie większość plonu o jednakowych parametrach jakościowych. Odbiorca bowiem wymaga regularnych dostaw wysokiej jakości towaru.

W sieci Kaufland odmianę zauważono dzięki bardzo dobrej prezentacji na półkach sklepowych oraz świeżemu wyglądowi, idealnemu kształtowi, a także śnieżnobiałej barwie róż.

Wybierając odmianę kalafiora do uprawy w okresie letnim warto zdecydować się na **Chamborda RZ**. Uprawa tej odmiany gwarantuje Państwu wysoki, doskonałej jakości plon. Ponadto, w myśl hasła Seeds & Services zapewniamy naszym klientom fachową konsultację i doradztwo na wszystkich etapach produkcji.

Blancasper F₁

- bujny liść, doskonałe samookrycie

Gospodarstwo Ogrodnicze Małgorzaty i Jarosława Wasilewskich z Krzyżanowic koło Iłży specjalizuje się między innymi w produkcji brokuła i kalafiora dla przemysłu oraz w mniejszym stopniu na świeży rynek. W mijającym sezonie kalafior i brokuły były uprawiane na powierzchni prawie 40 ha. Spośród kalafiorów firmy Rijk Zwaan w produkcji znajdowały się odmiany **Dexter F₁**, **Casper F₁** oraz **Blancasper F₁** (RZ 26-146).

Dominującą rolę wśród wyżej wymienionych odmian zajmował Blancasper, który znalazł się w uprawie wielkotowarowej po raz pierwszy po wcześniejszym przeprowadzeniu prób i doświadczeń w sezonie 2006.

Według Pana Jarosława Wasilewskiego „*odmiana **Blancasper F₁** odznaczała się bardzo bujnym i obfitym*

ulistnieniem co miało przełożenie na idealne samookrycie róż. Pracownicy zatrudnieni w gospodarstwie zajmujący się zbiorem i różyczkowaniem zwracali przede wszystkim uwagę na wyśmienitą biel róży, jej ciężar oraz łatwość różyczkowania”.

Charakteryzując odmianę **Blancasper F₁** należy podkreślić, że pomimo pozostawienia róż przez dłuższy okres czasu na polu, nie wykazuje ona tendencji do przebarwień antocyjanowych, pękania i „rozsypanywania”. Nawiązując do bujnego ulistnienia i doskonałego samookrycia odmiany **Blancasper F₁**, należy zaznaczyć, że w dużym stopniu wynika to z silnego systemu korzeniowego jakim ta odmiana się odznacza oraz cech genetycznych.

Powyższe cechy powodują, że **Blancasper F₁** bardzo dobrze znosi ekstremalne warunki uprawowe, do których należy zaliczyć **susze i upały**.

Kalafiorowe **nowości** w Rijk Zwaan!

Z uwagi na bardzo duże zainteresowanie uprawą kalafiora w Polsce hodowcy nie zaprzestali poszukiwań nowych odmian. Kalafior jest warzywem o dużej tradycji uprawy, jednakże nieprzewidywalny przebieg pogody w okresie letnim nie zawsze pozwala na osiągnięcie zamierzonego celu w uprawie. Dlatego też nadal trwają poszukiwania i badanie coraz nowszych, bardziej uniwersalnych odmian tolerancyjnych na niekorzystny przebieg pogody. W wyniku wieloletnich badań i doświadczeń przeprowadzonych w różnych gospodarstwach udało się wyhodować w technologii CMS super nowoczesne odmiany kalafiora dające wspaniałe perspektywy na przyszłość.

Dla producentów kalafiora, którzy najchętniej sprzedają całe róże na **świeżym rynku** chcielibyśmy zaproponować odmianę **Fortasse F₁** przeznaczoną do wczesnych nasadzeń już od 20 lutego. Po około 70 – dniowym okresie wegetacji duże, dokładnie okryte liśćmi róże nadają się do zbioru. Rośliny tworzą silny system korzeniowy umożliwiający zaopatrzenie w wodę i niezbędne składniki pokarmowe nadziemną część rośliny. **Fortasse F₁** cechuje się doskonałym kształtem i wyrównaniem róż. Przy sukcesywnym sposobie prowadzenia nasadzeń odmiana **Fortasse F₁** pozwala producentowi na zaopatrzenie rynku w kalafior w okresie od 10 maja do połowy czerwca. Warto nadmienić iż w tym okresie minionego sezonu średnia cena róży wyniosła 2,30 zł/szt. Odmianę **Fortasse F₁** predysponuje do sprzedaży na świeżym rynku szeroka silnie unerwiona podstawa róży ukazująca doskonałą zdrowotność i wigor roślin. Jest polecana do uprawy w tunelach foliowych i pod płaskimi okryciami.

Producenci kalafiora przeznaczonego dla potrzeb przetwórstwa zapewne pamiętają jeszcze odmianę **Roxford F₁**. W tym typie udało się wyhodować kalafiora o nazwie **Foxrock F₁**. Jest to odmiana cechująca się silnym wzrostem, głębokim, rozbudowanym systemem korzeniowym i masywnym, wysokim ulistnieniem. Te cechy pozwalają na osiągnięcie pewnego, rewelacyjnego plonu o wysokiej jakości różyczki. Dzięki atrakcyjnej strukturze róży jej podział jest łatwiejszy i nie wymaga zbyt wiele pracy. **Foxrock F₁** jest najlepiej zapowiadającym się kalafiorem jesiennym spośród innych konkurencyjnych odmian. Opinie producentów, którzy mogli wypróbować **Foxrock F₁** zmierzają do pewnego rodzaju stwierdzenia, „jest to nowoczesna odmiana z dużymi możliwościami na przyszłość”.

Kalafiory

odmiana	przydat- ność	okres wegeta- cji (dni)	zagęszczenie szt./ha	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
Opaal	■	68	35-45.000	■	■		■	■				
Witki F ₁	■	68	35-45.000	■	■		■	■				
Fortasse F ₁	■	68-75	35-45.000	■	■		■	■				
Divita F ₁	■	68-75	30-42.000		■	■	■	■				
Adelanto F ₁	■	70-78	30-42.000		■	■	■	■				
Frebo F ₁	■	70-80	27-35.000		■	■	■	■				
Decora F ₁	■	75-85	27-35.000		■	■		■	■			
Chambord F ₁	■ ▲	70-85	25-32.000			■	■	■	■	■	■	
Fendert F ₁	■ ▲	75-90	25-32.000		■	■	■	■	■		■	■
Gregor F ₁	■ ▲	80-95	25-30.000		■	■	■	■	■		■	■
Casper F ₁	■ ▲	90-100	25-30.000					■	■		■	■
Ceveline F ₁	■ ▲	90-100	25-30.000					■	■		■	■
Dexter F ₁	■ ▲	75-95	25-30.000			■	■	■	■	■	■	■
Blancasper F ₁	■ ▲	85-100	25-30.000					■	■		■	■
Foxrock F ₁	■ ▲	80-100	25-30.000					■	■		■	■

■ - świeży rynek

▲ - przemysł

■ - termin sadzenia

■ - termin zbioru

Agassi F₁ - brokuł z przyszłością

W ostatnich kilku latach pozycja brokuła na rynkach światowych a przede wszystkim w Polsce w zdecydowanym stopniu uległa zmianie. Dzięki akcjom promocyjnym i reklamowym w mediach oraz rozpowszechnieniu informacji o leczniczych

zaowocowało powstaniem przyszłościowej odmiany pod nazwą - **Agassi F₁**.

Agassi F₁ o okresie wegetacji 65-75 dni polecany jest do uprawy w okresie wiosenno letnim z terminem sadzenia od kwietnia do połowy czerwca na wszystkie rodzaje gleb. Mocny liść i równomierny rozwój róż eliminuje

właściwościach, popularność tego warzywa rosła w szybkim tempie. Tak więc brokuł na trwałe wpisał się w krajobraz warzywniczy i zajmować będzie jedno z najważniejszych miejsc na mapie warzyw w Polsce.

Hodowla Rijk Zwaan na przestrzeni kilku ostatnich lat poczyniła ogromne postępy w dziedzinie odmian brokuła. Wyhodowano odmiany przydatne do różnego typu produkcji i nadające się na różne terminy zbiorów. Poddawanie wnikliwej ocenie pod względem przydatności produkcyjnej i plonu oraz jakości róż, czy długości okresu wegetacji

tworzenie się pustych przestrzeni wewnątrz głąba oraz antocyjanowych przebarwień pączków. W ocenie producentów w okresie lata idealny na świeży rynek. Bardzo atrakcyjny kształt róży- róża główna zbita i wypukła tworzy drobne, odporne na przedwczesne wykwitanie pączki. Dobrze znosi ciepły, a nawet gorący klimat.

W warunkach Polski Centralnej doskonale toleruje okresowe niedobory wody bez widocznego wpływu na jakość tj. nie ma tendencji do przerastania róży liśćmi.

Wybierając odmianę **Agassi F₁** do produkcji mają Państwo dobrze zainwestowane pieniądze i satysfakcję z uzyskiwanych plonów.

Rijk Zwaan proponuje odmiany kalarepy do uprawy przez cały rok

Dostarczanie produktu ogrodniczego przez cały rok do tego samego odbiorcy i to produktu o takiej samej doskonałej jakości, jest coraz ważniejsze. Ten cel był bardzo ważny dla firmy Rijk Zwaan przy hodowli całej gamy odmian kalarepy. Ogrodnik używając nasz asortyment odmian kalarepy, może

szybko przygotowywane do handlu i pakowane / zalecane zagęszczenie to 10 - 12 szt. roślin na m².

Eder jest odmianą do uprawy całorocznej, na świeży rynek i dla przemysłu. Świetnie nadaje się do sprzedaży w formie całych roślin. Podobnie odmiana **Lech** jest przeznaczona do

ją zbierać od maja do października. Pierwsze odmiany należy uprawiać w tunelach foliowych, pod Agrylem i folią – są to **Cindy**, **Templin** i **Eder**.

Odmiana **Templin** jest około 2 dni późniejsza od znanej już odmiany **Cindy**. Zalecamy sadzenie tej odmiany od marca do połowy maja. Posiada silny wzrost, liście wyniosłe i piękne zagrubienie korzeniowe. Całe rośliny są

uprawy całorocznej, jest to odmiana, która świetnie sprawdza się przy jednorazowym zbiorze.

Kolejną nowością jest odmiana **Segura** – do uprawy całorocznej. Długo nie przerasta, co predysponuje ją do zbioru wydłużonego. W uprawie jesiennej jest szczególnie odporna na mączniaka rzekomego, tym samym w jesień mokrą jest odmianą doskonale plonującą.

Kalarepy

odmiana	Zagęszczenie roślin/m ²	miesiąc											
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Cindy RZ	10 - 14												
Templin RZ	10 - 14												
Eder RZ	9 - 12												
Lech RZ	9 - 12												
Segura RZ	9 - 12												

■ - termin siewu

■ - termin zbioru

Ditchmarschen jest rejonem północnych Niemiec położonym ok. 80 kilometrów na północny-zachód od Hamburga w niemieckim kraju związkowym Schleswig-Holstein. Ogrodnicy z tego rejonu, ze względu na sprzyjający klimat i ziemię, specjalizują się od wielu lat w produkcji kapusty głowiastej do przechowywania na powierzchni około 3000 hektarów w zależności od roku.

Dzień Otwartych Przechowalni na północy Niemiec

W mieście Marne położonym w Ditchmarschen Rijk Zwaan posiada stację zajmującą się hodowlą nowych odmian kapusty. Od wielu lat celem Rijk Zwaan jest hodowla nowych odmian warzyw oraz produkcja nasion najwyższej jakości. Celem Rijk Zwaan jest wprowadzanie do produkcji coraz doskonalszych odmian w oparciu o analizę rynku i oczekiwania klientów. Z myślą o nich rocznie powstaje około 150 nowych odmian ponad 20 różnych gatunków warzyw. Stawia to Rijk Zwaan wśród 10 największych firm nasiennych na świecie. Ponadto misją firmy jest profesjonalne doradztwo dotyczące ich warzyw,

a także pomoc w zarządzaniu łańcuchem od producenta do konsumenta.

Rok 2008 jest szczególny. W firmie Rijk Zwaan jest to rok roślin kapustnych. Celem firmy jest zwrócenie uwagi zarówno producentów jak i konsumentów na nieograniczone możliwości drzemące w tych roślinach. Nie wszyscy doceniają ich kulinarne i zdrowotne właściwości. Dlatego zapraszamy państwa do odwiedzenia Rijk Zwaan Brassica Year na całym świecie.

Brassica Year 2008 jest organizowane w 23 miejscach na całym świecie. Pierwsze spotkanie odbyło się 27 lutego w Marne pod nazwą Cabbage-Show Rijk Zwaan Marne i zakończyło się pełnym sukcesem. Obecnych było ponad 600 gości z Niemiec, Holandii, Wielkiej Brytanii, Polski, Rosji, Ukrainy, Bułgarii i Węgier z czego większość stanowili producenci kapusty.

Tematem przewodnim pierwszego spotkania była prezentacja odmian kapust przeznaczonych na przechowanie. Uczestnicy spotkania mogli zobaczyć jaki jest wpływ różnych warunków

przechowalniczych ogrodników z tamtego rejonu. Była przy tym możliwość zapoznania się z asortymentem kapust Rijk Zwaan do długiego przechowywania. Wśród prezentowanych odmian kapust białych znalazły się dobrze znane Kalorama, Storema, Ancoma oraz nowość 30-256 RZ. Rodima, Reguma, Rexoma i Futurima to doceniane w całej Europie kapusty czerwone. Dużym zainteresowaniem cieszyła się nowość w tym gatunku 28-303 RZ.

Spotkanie w Marne dało możliwość zapoznania się z cyklem hodowli nowej odmiany kapusty. Jak wiele

przechowalniczych na jakość główek. Prezentowane eksponaty pochodziły zarówno z chłodni z kontrolowaną atmosferą, zwykłych jak również z przechowalni. Zgromadzona kolekcja kapust była uprawiana w różnych terminach sadzenia, na różnych typach gleb, na polach o wysokim i niskim poziomie nawożenia oraz w uprawie typu bio. Prezentowane główki kapusty pochodziły z obiektów

trudu kosztuje i jak długo trwa, oraz istotne etapy w hodowli przedstawił Cord Hedler z Rijk Zwaan. Od pierwszej selekcji do powstania odmiany upływa około 12 lat a koszt wyhodowania jednej odmiany jest ogromny i wynosi około 1 mln Euro.

Goście z Polski mieli możliwość zwiedzenia dwóch gospodarstw niemieckich zajmujących się uprawą

kapusty na przechowanie. W pierwszym zwiedzonym gospodarstwie uprawia się warzywa na powierzchni 100 ha, gdzie kapusta biała stanowi 30 ha, a kapusta czerwona 5 ha. Właściciel wyłącznie sadzi rozsądę pochodzącą z wyspecjalizowanej firmy rozsadowej w terminach od 1 IV. W ten sposób zbiór nie kumuluje się i trwa od końca czerwca do października. Około 7 ha kapusty sprzedaje bezpośrednio z pola, natomiast resztę przechowuje maksymalnie do kwietnia. Według informacji od właściciela celem uprawy kapusty jest uzyskanie główek o masie 2,5 kg. Ponieważ taka wielkość zaspokaja najszerszą grupę jego klientów. W hali o wymiarach: 48 x 22,50 m przechowuje marchew z kapustą w temperaturze 0,5-1°C.

Kolejne gospodarstwo należące do Rudolfa Bocka zajmuje powierzchnię 60 ha, gdzie 15,5 ha zajmuje kapusta biała i 2,5 ha kapusta czerwona. W tym gospodarstwie pierwsze sadzenie rozpoczyna się w maju, w zagęszczeniu 30-45 tys/ha

w zależności od odmiany. Gospodarz, dzięki zmianowaniu, nie ma problemu z kiłą kapusty. Zbiory rozpoczyna we wrześniu, 5 ha zbieranej kapusty sprzedaje bezpośrednio z pola a resztę kieruje do chłodni i przechowalni. Posiada bazę przechowalniczą na 750 skrzyń kapusty po 700 kg. Duże zainteresowanie ogrodników z Polski wzbudziła informacja o dodatkowych dochodach uzyskiwanych z użytkowania wiatraków generujących prąd oraz urządzenie do przygotowywania główek kapusty do sprzedaży przy pomocy sprężonego powietrza.

Spotkanie w Marne dało ogrodnikom z całej Europy możliwość spotkania się, wymiany informacji oraz porównania odmian kapust firmy Rijk Zwaan z odmianami z innych firm po przechowywaniu. Pracownicy Rijk Zwaan jak również goście firmy z Polski ocenili je bardzo pozytywnie

Grow Group

Rozsada z Grow Group

Grow Group to Grupa 6 firm sadzonkowych z Holandii, Niemiec, Węgier, Ukrainy, Maroka, Czech i Turcji. Od ponad 50 lat Grow Group jest międzynarodowym przedsiębiorstwem, dla którego jakość i elastyczność stoją na pierwszym miejscu. Około 300 pracowników na powierzchni ponad 50 ha produkuje rocznie setki milionów rozsad. Nowoczesna technika i długoletnie doświadczenie decydują o wysokiej jakości rozsad.

Bliskość klienta i serwis

Bliskość klienta i serwis są dla Grow Group bardzo ważne. Firma Rijk Zwaan – doradca handlowy, utrzymuje bezpośredni kontakt z klientem. Jej przedstawiciele służą Państwu specjalistycznym doradztwem w zakresie uprawy i odmian. Poprzez bezpośredni kontakt z klientem możemy wyjść naprzeciw Państwa oczekiwaniom. Efektywna organizacja gwarantuje Państwu krótki i punktualny termin dostawy.

Długoletnia kooperacja pomiędzy firmą nasienną Rijk Zwaan a zakładem SCHWANTELAND JUNGPFANZEN GMBH (GROW ROZSADY SP. Z O. O.) umożliwia Państwu zakup wysokiej jakości rozsady.

Dlaczego gotowa rozsada?

Korzyści wynikające z kupna gotowej rozsady

- Silna i zdrowa rozsada minimalizuje Państwa ryzyko i umożliwia szybki start uprawy
- Optymalny wzrost i wysoki plon poprzez wyrównaną rozsadę i odpowiednio dobrany asortyment
- Ciągłe inwestycje w automatyzację produkcji pozwalają na utrzymanie w przyszłości stosunkowo niskiej ceny
- Długoletnie doświadczenie i nowoczesna technika decyduje o jakości rozsady i punktualności dostaw
- Jako producenci mogą Państwo skoncentrować się na swojej produkcji zaoszczędzając w ten sposób wiele czasu

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no text or other markings on the paper.

Brassica Tour 2008

February – Marne, Germany
 April – Murcia, Spain
 May – Werribee, Australia
 May – Gatton, Australia
 May – Felgyö, Hungary
 May – Krasnodar, Russia
 June – Welter, Germany
 June – Fijnaart, The Netherlands
 July – Valencia, Spain
 July – Lincolnshire, United Kingdom
 August – Salinas, USA
 August – Moscow, Russia
 September – Witki, Poland
 September – Starý Vestec, Czech Republic
 September – Felgyö, Hungary
 September – Opperdoes, The Netherlands
 September – Kiev, Ukraine
 October – Marne, Germany
 October – Lincolnshire, United Kingdom
 October – Pamplona, Spain
 October – Bretagne, France
 October – Alsace, France
 November – Verona, Italy
 November – El Bajío, Mexico
 December – Foggia, Italy
 December – Bafra, Turkey
 December – Murcia, Spain

Rijk Zwaan
Brassica Year 2008

Seeds & Services

RIJK ZWAAN Polska Sp. z o. o.

ul. Nałęczowska 25
 02 - 922 Warszawa
 tel. +48 22 842 61 55
 fax +48 22 642 43 22
 www.rijkwaaan.pl
 biuro@rijkwaaan.pl

POLSKA POŁUDNIOWA

Łukasz Peroń
 GSM 0 - 604 470 133
 l.peron@rijkwaaan.pl

POLSKA PÓŁNOCNA

Arkadiusz Lipiński
 GSM 0 - 604 470 134
 e.lipinski@rijkwaaan.pl

POLSKA ZACHODNIA

Paweł Strauchmann
 GSM 0 - 604 230 655
 p.strauchmann@rijkwaaan.pl

Marcin Pawlak
 GSM 0 - 660 483 908
 m.pawlak@rijkwaaan.pl

Tomasz Górniak
 GSM 0 - 604 448 790
 t.gorniak@rijkwaaan.pl

POLSKA WSCHODNIA

Arkadiusz Sanecki
 GSM 0 - 604 470 137
 a.sanecki@rijkwaaan.pl

POLSKA CENTRALNA

Jarosław Wojtczak
 GSM 0 - 604 470 135
 j.wojtczak@rijkwaaan.pl

Wojtek Wasiak
 GSM 0 - 606 205 620
 w.wasiak@rijkwaaan.pl

Marcin Mech
 GSM 0 - 602 241 831
 m.mech@rijkwaaan.pl

Michał Jankowski
 GSM 0 - 728 351 351
 m.jankowski@rijkwaaan.pl

Definicje według Międzynarodowej Federacji Nasiennej

Odporność (Immunity): brak podatności na zaatakowanie lub zainfekowanie rośliny przez określony szkodnik czy też czynnik chorobotwórczy.

Odporność (Resistance): zdolność odmiany określonej rośliny do ograniczenia wzrostu i rozwoju danego szkodnika lub też czynnika chorobotwórczego lub/i ograniczenia zaistnienia szkody, którą te szkodniki i czynniki chorobotwórcze wyrządzają na roślinach bez danej odporności, przy takich samych warunkach środowiskowych. Na odpornych roślinach mogą wystąpić symptomy porażenia przez danego szkodnika lub czynnika chorobotwórczego przy jego dużym nasileniu.

Istnieją dwa poziomy odporności:

Wysoka/standardowa odporność (HR*): odmiany, które, w porównaniu do odmian podatnych, w dużym stopniu ograniczają wzrost i rozwój określonych szkodników i czynników chorobotwórczych przy zwykłym występowaniu szkodników lub też czynników chorobotwórczych. Jednakże odmiany tych roślin mogą wykazywać oznaki choroby lub też szkody przy dużym nasileniu szkodników i czynników chorobotwórczych.

Umiarkowana/średnia odporność (IR*): odmiany roślin, które ograniczają wzrost i rozwój określonych szkodników i czynników chorobotwórczych, ale w większym stopniu mogą wykazać oznaki choroby lub też szkody w porównaniu do odmian z wysoką/standardową odpornością. Jednakże, odmiany roślin z umiarkowaną/średnią odpornością wykazują mniej dotkliwe oznaki choroby niż odmiany podatne, przy jednakowych warunkach środowiskowych i/lub występowaniu szkodników i czynników chorobotwórczych.